

Mládě kakadu palmového (*Probosciger aterrimus*)
Young palm cockatoo (*Probosciger aterrimus*)

Foto/Photo by P. Hamerník

Rok 2017 patřil v historii pražské zoologické zahrady k velmi úspěšným. Zahradu navštívilo 1 445 126 návštěvníků, tedy o 3 227 méně než v rekordním roce 2016. Je však třeba vzít v úvahu, že zoo byla na konci října po řádění orkánu Herwart dva dny zcela uzavřena. Dařilo se i po chovatelské stránce. Narodilo se více než 1 260 mláďat 219 druhů savců, ptáků a plazů. Kompletní přehled chovaných druhů, včetně odchovů a změn ve stavech v roce 2017 je uveden na str.18 – 36.

Pokračovala výstavba i projektová příprava nových expozic a objektů. V horní části zoo vznikla nová budova technického zázemí, která nahradila objekt starých provozů řemeslných dílen ve spodní části zahrady. Součástí objektu jsou i nové šatny zaměstnanců a depozitáře archivu. Skončila celková rekonstrukce restaurace Gaston zničené povodní v roce 2013, pokročila i výstavba Rákosova pavilonu pro vzácné druhy papoušků. Podařilo se opravit interiér pavilonu Sečuán, včetně nových výsadeb. V dolní části zahrady započala rekonstrukce historické voliéry, v níž byli v posledních letech orlosupi.

Velkému zájmu návštěvníků se těšila výstava sklípkanů v galerii v Gočárových domech. Slavnostně byla otevřena 9. září 2017 a trvala do konce října. Návštěvníci mohli spatřit na 60 druhů těchto zajímavých pavouků. Některé vystavované druhy patřily k velmi vzácným nebo dokonce nově objeveným.

K velkým chovatelským úspěchům patřil přirozený odchov mláďete kakadu palmového (*Probosciger aterrimus*), vzácného a ohroženého druhu papouška. V roce 2017 to byl jediný odchov v evropských zoo a první zcela přirozený odchov v rámci českých a slovenských zoo. Mladá samička se vylíhla 20. dubna a počítáme s ní do chovu v nově budované expozici Rákosova pavilonu. Rodiče mláďete byli zabaveni Českou inspekcí životního prostředí při pokusu o nelegální dovoz a po skončení příslušných řízení byli ptáci státem postoupeni naší zahradě. Nevšedním úspěchem bylo i narození paterčat – 3 samečků a 2 samiček – u gepardů (*Acinonyx jubatus*). Další významný úspěch jsme zaznamenali u tygrů malajských (*Panthera tigris jacksoni*). V úterý 3. října porodila již jedenáctiletá samice Banya dvě mláďata – samečka a samičku. Jejich otcem byl devítiletý samec Johann. Úspěšný odchov obou mláďat je výsledkem mnohaletého úsilí o sestavení funkčního chovného páru. Z dalších druhů šelem se odchovalo sedm mláďat vydry hladkosrsté (*Lutrogale perspicillata*). U tohoto druhu se počet mláďat v jednom vrhu pohybuje od jednoho do pěti, úspěšný odchov sedmi zdravých mláďat je tak výjimečnou událostí.

Pozornost si zaslouží také první úspěšné rozmnožení chřestýšovce mangšanského (*Protobothrops mangshanensis*) v zoologické zahradě. Byl objeven a popsán jako nový druh až v 90. letech minulého století a patří k nejjedovatějším hadům na světě. Má dlouhé jedové zuby, aby pronikly přes vrstvu peří do těla ptáků, kterými se tento had živí. Dokáže dokonce jed vystříknout podobně jako kobry. Obývá jen nevelké území na jihu Číny o rozloze několika desítek kilometrů čtverečních, v Červeném seznamu IUCN je zařazen jako ohrožený druh.

Ke změně došlo v chovném stáde slonů indických. Do Zoo v Osnabrücku odešla samice Donna a její dcera Sita. Hlavním důvodem byly problémy se soužitím ve skupině, projevující se stupňujícími se konflikty s ostatními členy stáda.

K prioritám pražské zoo patří nejen odchovy a budování nových expozic, ale také aktivní účast na záchraně ohrožených druhů světové fauny v jejich přirozeném prostředí. Stejně jako v předchozích šesti letech proběhl další úspěšný transport koní Převalského (*Equus przewalskii*) do chráněné oblasti Velká Gobi B v Mongolsku. V roce 2017, poprvé od počátku reintrodukce v roce 1992, překročila populace koní Převalského v Gobi B hranici 200 kusů. Po dramatickém poklesu počtu koní v době sněhové kalamity na přelomu let 2009 a 2010, představuje tato skutečnost historický mezník a svědčí o smyslnosti pražského projektu „Návrat divokých koní“. Podrobnosti přinášíme v článku na str. 77 – 90. Na úspěšný transport koní navázala studijní cesta do chráněné oblasti Gobi A, jejímž hlavním smyslem bylo

Pro sledování sajk zakoupila pražská zoo deset telemetrických obojků
To be able to monitor Mongolian saiga antelopes, Prague Zoo purchased ten telemetry tracking collars

Foto/Photo by M. Bobek

Sajga s telemetrickým obojkem před vypuštěním
A saiga antelope with a telemetry collar before being released

Foto/Photo by M. Bobek

Mládta vydry hladkosrsté
Smooth coated otter youngs

Foto/Photo by P. Hamerník

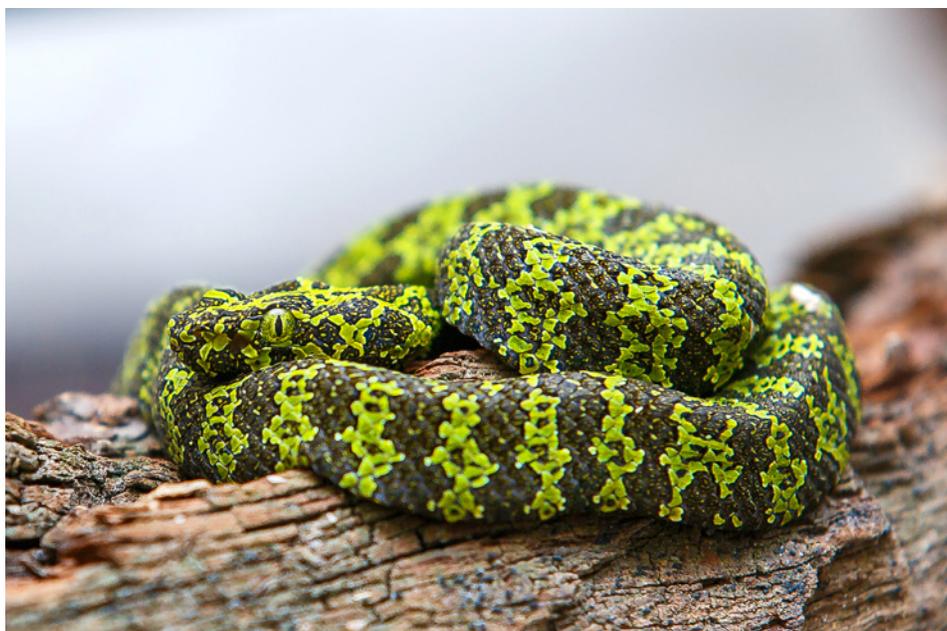
seznámit se se situací zdejší populace divokých velbloudů dvouhrbých (*Camelus bactrianus*) a nabídnout mongolským kolegům pomoc při jejich ochraně. Ohroženým druhem asijské fauny je také sajga mongolská (*Saiga mongolica*), jejíž nepříliš početnou populaci zdevastovala v roce 2016 epidemie tzv. moru malých přežvýkavců, virového onemocnění zavlečeného z chovů domácích zvířat. Pražská zoologická zahrada pořádila z veřejné sbírky „Pomáháme jim přežít“ deset telemetrických obojků pro satelitní sledování migračních tras sajg. Znalost těchto tras je jedním ze základních předpokladů pro realizaci účinných opatření na záchranu sajgy mongolské. Pokračovaly i další projekty, jako Toulavý autobus, zaměřený na ochranu goril v Kamerunu, nadále pokračuje také projekt podpory ochrany gaviálů indických na řece Chambal. Ve spolupráci s bulharskými přírodovědci se realizovala další etapa projektu na ochranu supa mrchožravého (*Neophron percnopterus*) na Balkáně. Zoo Praha poskytla ochrannářskému sdružení Green Balkans terénní automobil a v závěru roku předala tři odchovaná mláďata supa mrchožravého k aklimatizaci před vypuštěním do volné přírody. Pražská zoo vede pro tento ohrožený druh evropskou plemennou knihu (ESB) i evropský záchraný program (EEP). Dosavadní zkušenosti se záchranou supa mrchožravého shrnuje příspěvek na str. 37 – 62.

V roce 2017 se pražská zoo zapojila také do záchranu volavky císařské (*Ardea insignis*) v Bhútánu. Volavka císařská patří ke kriticky ohroženým druhům, poslední zbytky populace se odhadují na několik málo desítek kusů. Na jaře 2017 strávil v pražské zoo dva měsíce na odborné stáži pracovník Královské bhútánské společnosti na ochranu přírody. Během pobytu se učil dovednostem při chovu různých druhů čápů a volavek, včetně umělého líhnutí a ručního krmení mláďat.

V průběhu roku se v pražské zoologické zahradě nově objevilo 51 druhů a poddruhů. Některé z nich poprvé v historii, u jiných to byla obnova chovu po delší či kratší přestávce. Velmi zajímavým druhem, který mohli návštěvníci pražské zoo vidět vůbec poprvé, je leguán chutný (*Iguana delicatissima*). Tyto leguány jsme získali z Durellova Wildlife Parku. Pocházejí z Malých Antil a patří mezi ohrožené druhy. Na světě je chová pouze 6 zoologických zahrad, populace v přírodě se odhaduje nejvýš na 5 tisíc kusů a stále klesá. Z ptačích druhů patří k významným přírůstkům v přírodě ohrožení nesytí bílí (*Mycteria cinerea*), obývající mořské pobřeží a mangrovové porosty jihovýchodní Asie. Ze zoologické zahrady

V roce 2017 odchovala pražská zoo úspěšně další dva dvojzoborožce nosorožčí (*Buceros rhinoceros silvestris*)
In 2017 had Prague zoo successfully bred two young of the rhinoceros hornbill Foto/Photo by A. Vaidl

Mládě chřestýšovce mangšanského (*Protobothrops mangshanensis*) je velkým chovatelským úspěchem
A young Mangshan pit viper (*Protobothrops mangshanensis*), breeding of this species is a great succes Foto/Photo by P. Hamerník

Líhnoucí se mláďata leguánů kubánských (*Cyclura nubila*)
Hatchlings of the Cuban ground iguana (*Cyclura nubila*)

Foto/Photo by P. Velenský

v Drážďanech jsme získali dva páry bělozubky nejmenší (*Suncus etruscus*), co do hmotnosti je považována za nejmenší druh savce vůbec. Domovem tohoto zajímavého hmyzožravce jsou suché oblasti Středomoří, Zakavkazska, Střední Asie a severní Afriky.

Evžen Kůs

Přehled počtu druhů a jedinců k 31. 12. 2017 A review of species and individual animals in the Zoo as an 31. December 2017

TŘÍDA Class	DRUHŮ Species	JEDINCŮ Individuals			celkem jedinců Total
		M	F	U	
savci (Mammalia) mammals	162	289	483	332	1104
ptáci (Aves) birds	300	719	688	335	1742
plazi (Reptilia) reptiles	139	219	243	610	1072
oboživelníci (Amphibia) amphibians	13	4	1	142	147
ryby (Pisces) fish	32	0	1	853	854
paryby (Chondrichthyes) chondrychtian	1	1	0	0	1
bezobratlí (Invertebrata) invertebrates	37	0	0	97	97
Celkem Total	684	1232	1416	2369	5017

V roce 2017 vstoupil projekt Návrat divokých koní do sedmého roku své existence. Poprvé v historii přesáhl počet koní Przewalského v chráněné oblasti Gobi B 200 kusů.

Foto/Photo by M. Bobek

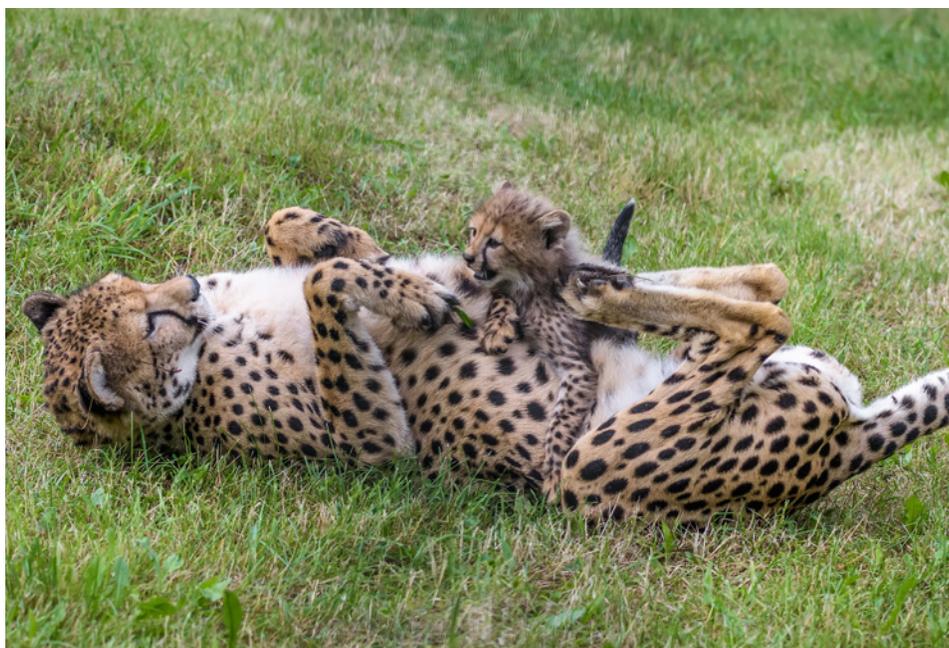

In 2017, the "Return of the Wild Horse" project marked its seventh year. For the first time in history the numbers of Przewalski's horses in the Gobi B area exceeded 200 heads.

Paterčata gepardů narozená 15. května 2017
The cheetah quintuplet born on 17th May 2017

Foto/Photo by P. Hamerník

Mládě geparda s matkou, červenec 2017
Cheetah cub with mother, July 2017

Foto/Photo by P. Hamerník

As an introduction

The year 2017 was a very good one for the Prague Zoological Garden. Although the number of visitors amounted to 1 445 126, which was 3 227 fewer than in the record year of 2016, we have to note that the garden was closed for two days in late October due to hurricane wind, Herwart. The Zoo was also successful in its breeding programme. More than 1 260 offspring were born to 219 species of birds, mammals and reptiles. Please look at pages 18 – 36 for a complete list of all species kept in the Zoo, including numbers of animals raised and changes in their numbers in 2017.

There was ongoing construction work, and new exhibition houses and other buildings were being designed. A new building housing technical facilities was built in the upper section of the Zoo to replace old workshops in the lower part of the Zoo. There are also staff change rooms and an archives depository facilities in the new building. The restoration of the Gaston restaurant, damaged by floods in 2013, was completed and progress was made on the construction of Rákos's House for rare species of parrots. The interior of the Sichuan House was renovated and furnished with some new plants. Renovation work started on the archaic aviary in the lower section of the garden, where bearded vultures have lately been kept.

An exhibition of trap-door spiders in Gočár's Houses attracted great many visitors. Its opening ceremony took place on 9th September 2017 and it was held until the end of October. About 60 species of these interesting spiders were displayed. There were some really rare or even newly discovered species on display.

It was a great breeding success to naturally rear a young palm cockatoo (*Probosciger aterrimus*), a rare and endangered parrot species. In 2017 this was the only case in European zoos and the first ever natural rearing in a Czech or Slovak zoo. The female bird hatched on 20th April and we are planning to place it in the new exhibition of Rákos's House. The offspring's parents were confiscated by the Czech Environmental Inspectorate when someone had attempted to smuggle the birds into the Czech Republic. After all the necessary administrative work, the state had the birds transferred to our Zoo. We had an extraordinary experience when our cheetah (*Acinonyx jubatus*) gave birth to quintuplets – 3 male and 2 female. It was a great achievement when the female of a Malayan tiger (*Panthera tigris jacksoni*), 11-year-old Banya, gave birth to two cubs – a male and a female on Tuesday 3rd October. They were fathered by nine-year-old Johann. The successful rearing of both cubs was the culmination of many years of efforts to set up a functioning breeding pair. From other beast species, seven offspring of Smooth-coated Otter (*Lutrogale perspicillata*) were raised. This species normally has one to five cubs in one litter, thus it is quite unique to have and rear seven healthy little cubs.

Also the first successful reproduction of Mangshan pitviper (*Protobothrops mangshanensis*) in a zoological garden deserves our attention. It was not discovered and described as a new species until the 1990's and it is one of the most venomous snakes in the world. It has long fangs to penetrate a layer of feathers and inject venom into the body of a bird, the snake's staple food. The snake is also able to spit venom in a similar way as cobra. Its habitat is in a rather small area, just a few dozen square kilometres, in the south of China. It has been classified as endangered on the IUCN Red List.

There have been changes in the herd of Indian elephants. The female Donna and her daughter Sita had to be shipped to the Zoo in Osnabrück. This was chiefly because of their problems to coexist in their group, the frequency of their clashes with other members of the group had been increasing.

Prague Zoo priorities include rearing animals and building new exhibitions, as well as taking an active part in the conservation of endangered species of the world fauna in their natural habitats. Just as in the six preceding years, there was another successful transport of Przewalski horses (*Equus przewal-*

Samice běložubky nejmenší s mláďaty
Female of the pygmy shrew with youngs

Foto/Photo by P. Hamerník

skii) to the protected area of the Great Gobi B desert, Mongolia. For the first time since the beginning of their reintroduction in 1992, the Przewalski horses population in Gobi B exceed 200 in 2017. After a drastic drop in the number of these horses during a snow calamity on the turn of 2009 and 2010, this is a historical moment and shows that the Prague project, "The Return of the Wild Horse" makes sense. You can read more about the project in an article on pages 77 – 90. After the successful shipment of horses, there was a follow-up study tour to the protected area of the Gobi A desert, chiefly to look at the situation of Bactrian camels (*Camelus bactrianus*) living there and offer help to our Mongolian colleagues in their conservation work. Another endangered species of the Asian fauna is the Mongolian saiga (*Saiga tatarica mongolica*), whose not-a-very-large population was devastated in 2016 by an epidemic of PPR (peste des petits ruminants), which is a virus disease imported from domestic animals. Money raised in a campaign, "Helping Them to Survive" was used for the purchase of ten telemetry collars to be able to monitor the migration routes of saiga by satellite. The knowledge of these routes is one of the preconditions for imposing effective measures and conserving the Mongolian saiga. Other ongoing projects included the "Wandering Bus", to conserve gorillas in Cameroon as well as a project to support efforts to conserve gharials in the Chambal River. We worked together with Bulgarian experts in another stage of the project to preserve the Egyptian vulture (*Neophron percnopterus*) in the Balkans. The Prague Zoo provided an off-road vehicle to the Green Balkans conservation organisation and, later in the year, it gave the organisation three fledglings of the Egyptian vulture to get acclimatised before they are released into the wild. The Prague Zoo keeps the European Studbook (ESB) for this endangered species and is also involved in the European Endangered Species Programme (EEP). An article on pages 37 – 62 brings information about practices for the preservation of the Egyptian vulture.

In 2017, the Prague Zoo also joined efforts to conserve the White-bellied Heron (*Ardea insignis*) in Bhutan. White-bellied herons a critically endangered species, the last remaining populations are estimated at just a few dozen birds. A staff-member of the Royal Society for the Protection of Nature,

Výstava sklípkanů se těšila velkému zájmu návštěvníků
The exhibition of tarantulas was very popular with visitors

Foto/Photo by P. Hamerník

Bhutan, spent two months in the Prague Zoo in the spring of 2017. During his stay, he acquired skills in breeding different kinds of storks and herons, as well as in artificial incubation and hand feeding fledglings.

In the course of the year, 51 new species and sub-species appeared in the Prague Zoo. Some of them came for the first time, while with others breeding was resumed after a shorter or longer break. Visitors to the Zoo could see a very interesting species for the first time ever, the Lesser Antillean iguana (*Iguana delicatissima*). These iguanas were sent over from Durrell's Wildlife Park. Their origins are in the Lesser Antilles and they are on the list of endangered species. Only 6 zoological gardens in the world breed these animals, whose populations in the wild are estimated at up to 5 thousand and their numbers continue to decline. From bird species, a great acquisition is that of milky storks (*Mycteria cinerea*), who occupy sea coastal areas and mangroves of Southeast Asia. We acquired two pairs of the Etruscan pygmy shrew (*Suncus etruscus*) from the Zoological Garden in Dresden. In terms of weight, this is considered to be the smallest mammal species ever. This interesting insectivore can be found in dry areas of the Mediterranean, Transcaucasia, Central Asia and Northern Africa.